

ACC. N:R M. 10822:1-118.

Landskap: Småland Upptecknat av: se svaren!
 Härad: Öst. härad Adress: _____
 Socken: " socknar Berättat av: " "
 Uppteckningsår: 1947-48 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hälsö (sva a° LMF 62.) s. 1-118.
 Albo h.d. s. 1-18. Uppvidinge h.d. s. 112-115.
 Aspelands h.d. s. 19-20. Viska h.d. s. 116-118.
 Hälsö h.d. s. 21-24.
 Kungälv h.d. s. 25-40.
 K. h.d. s. 41-42.
 N. Tjörns h.d. s. 43-46.
 N. Tjörns h.d. s. 47-66.
 Norra h.d. s. 67-70.
 Lerede h.d. s. 71.
 Linnarbo h.d. s. 72-95.
 L. Möre h.d. s. 96-103.
 L. Tjörns h.d. s. 104-106.
 Tjörns h.d. s. 107-111.

Blyerts-
teckn. o. dyl.
färdig

220

205/203 C

Acc. nr M. 10822: /.

LUF 62

221

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Småland

Härad:

Aller

nr 6

Socken:

Hjörleunga

Uppteckningsår:

1948

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Ederer, Herman

Adress:

Hjörleunga

Födelseår och födelseort:

1880 Hjörleunga

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Ja halmtak

Ja

Nej

Minst 80 % av alla bodugårds tak äro av kolmen
samma förhållande nu som för 10, 20, 30 år sedan

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Fortlöpande söm

Långhaken ligger väl redan sgs med stålklod
 Nålarna var följande mest används men fanns ju
 en klodskyffel med hål i som koder
 fördes i
 Björkvidjan och raftar

M. 10822:3.

Nj

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

Halmtakerna anläggas i stubben samt beskärs från birst hus

Det är rätt att förkänna att det biter på den gamla halmen

Ja
Skägget samt
ja på lodrätta

Man ska syode på annars används
kostholen på vilken bides hugg
det är rätt svårt att laga söndriga kostholen
En med en halmen och två sty

M. 10822: 4.

Har ej sett detta

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Läggas (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

På läkt som bestod av ^{rundade} rundade arar

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

Nej

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

Ja

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

Endast hemma på denna gård

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Ja pedelverk

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

222

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Albo*Socken: *Härnäs*

Uppteckningsår:

Uppgifterna lämnade av

Namn: *G. V. Andersson*Adress: *Härnäs förs. Gäddinge* ✓Födelseår och födelseort: *1912 Härnäs församl.*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. *Halmtak*
2. *Bundna med järntråd för c:a 30 år sedan användes björkvidjor*
3. *Slagtröskad råghalm på runda läkt som hålles kvar med så kallad raft genom att stältråd trådes från raft till läkt*
4. a *för närvarande 80 procent.*
- d. *så gott som allmänt*
5. *§*

222

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Albo*Socken: *Härleås*

Uppteckningsår:

Uppgifterna lämnade av

Namn: *G. V. Andersson*Adress: *Härleås församling, Långström* ✓Födelseår och födelseort: *1912 Härleås församling*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. *Halmtak*
2. *Bundna med järntråd för c:a 30 år sedan användes björkvidjor*
3. *Slagtröskad råghalm på runda läkt. som hålles kvar med så kallad raft genom att stälktid trädtes från raft till läkt*
4. *för närvarande 80 procent.*
- d. *så gott som allmänt*
5. *§*

M. 10822:6.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

7. Först användes en hofsbräda som halmen.
lägges mot. för att få det jämt och fast.
sedan fortsättes bindningen läkt efter läkt
8a. Nål för trädning av tråden mellan läkt och
raft samt drivbräda för att få stubben
jämn
b. Nej

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädning?

" Nej

12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

12a Först skördas den med slagen och repades.
sen för grönt munnar användes även
först på långhalmsveck mottoderna
b. s

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

13a nej

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

b. Skäppes med sax.

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

d Nej

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

14a. Först läggs häng sedan läggs åsar
oöver hängen varefter halmen träs
under åsarna b. s

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

15 3 st brukar arbeta samtidigt en breder
ut halmen en träs träs och skummar.
efter och drar till träden så höst
det går.

M.10822:8.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16 Nej

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17 På runda läkt

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18 Nej

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

19 Nej

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

20 Jag har inte varit verksam som taktäckare
men varit behjälplig vid mina egna
tak

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

222

220

205/203 ab - 206/203 cd

Acc. n:r M.10822:9.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: SmålandHärad: Albo KrbSocken: KrumseborgaUppteckningsår: 1948

Spårbräda

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1) Endast halmtak å ladugårdsbyggnader.
- 2) För en 25-30 år sedan ^{här} alla halmtak vid underlaget medelst björkvidjan men numera bindes alla tak med galv. järntråd.
- 3) Take mig viderligt här på orten.
- 4) a) 80% halmtak. 10% spåntak. 10% tak av plåt, eternit m.m.
b. 70% d. 30% d. Andra tak gamm. ej.
c. d.) 50% d. 50% d. d.
- 5) Ja. Vid isolerad bindning. Se fråga 6. och 7.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6) Båda delarna.

7) Numera breds halmen på läkt av 25-30 cm. mellanrum. Över på halmen läggs en smal raft (takräpp) som bindes fast till läkten med ca 60 cm. mellanrum. Inga raft behövs vid fortlöpande söm så kallat "sy fast halmen".

8) a) En 30 cm lång trästicka^(s.k. näl), spetsig i ena änden och försedd med ett mindre hål i den andra för ställningen. Dessutom rävar, skärbräda och knivar för putning.
b) En s.k. raka (60 cm lång, bräda, 15 cm bred och försedd med rifflor.) Denna raka nyttjas till att sluka halmen uppåt så taket blev slätt. Någon putning med kniv förkom ej på den tiden.

9) För det första behövs en ställning c:a 50 cm under takets underkant. Från denna ställning täcktes så långt man nådde. Sedan upplades en s.k. "kryppa" försedd med stötar motifrån marken. Denna kryppa flyttades sedan uppåt så fort det behövdes. På denna kryppa befunno sig de som arbetade på taket.

10) Se under fråga 8. a och b.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

11) Nej.

12) a) Halmen skall vara rensträdd och fri från bross och gräs. Denna rensning utföres för hand.

13) a) Endast sällan täckes på gamla tak.

Vanligt är ju att den gamla halmen bortläges.

b.) Ja.

c) Skäres med kniv i rätt vinkel mot taksidan

d) Ja.

14) a) Ett tjockt lager av halm utbreder över hela takryggen och däröver spännes ett vanligt hösnät som fäster i vindskidorna och utmed hela taksidorna.

b) Man sticker in halmsvickor i hålen och fastbinder dessa. Vid större hål i taket täckes på vanligt sätt.

15) Det behövs vanligen 5 man. En går före och breder ut halmen, sedan kommer 2 man och binder fast den och så behövs det 2 st hantlangare

M.10822:12.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?
20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

- 16) Nej. Har aldrig hört talar om detta
- 17) Endast på läkt.
- 18) Ja, för en 100-150 år sedan fanns halmtak
även på boningshusen men som sedan utbytts
mot s.k. torvtak. Detta har jag hört av gamla
personer
- 19) I denna sak har jag omtalat vad jag
vet och hört och har inte något
yllerligare att tala om.
- 20) Sedan år 1922 har jag läkt halmtak
inom minst ett 10-tal socknar i Skellefte härad
och Östbo härad i Jönköpings län.
- 21) Ja. Traktbrukare

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

223

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Albo* *Krb*Socken: *Lekaryd*Uppteckningsår: *1948**Spånbräda "drivbräda"*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder hämnad vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande? *30 procent*
 - b. för 10 år sedan? *35 "*
 - c. för 20 år sedan? *45 "*
 - d. för 50 år sedan? *50 "*
5. Användas (användes) takkåppar?

Svar:

Endast halmtak

halmen bindes numera med galv järntråd 1/2" 18 för 40-50 år sedan användes vridna björkvedjor

Så halmen har mig veterligt inte använts utan endast slagtrösk. råghalm och långhalmskräskod d.v.s. kräskod med s.k. långhalmskräskod

Bland det mindre jordbruket förekommer halmt. ganska allmänt omkr. 50 procent däremot större gårdar har övergått till annat material

Numera anv. sågade ribbor 1" x 1/2" förs runda kåppar s.k. paffar

M. 10822:14.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Vi använder s. k. vidjor av ståltsad
halmen luedes ut på lätten, så lägges
den sågade ribban på, och lindas fast vid
lätten med vidjan

1. mål av trä för varje bindare i drivsåda
samt 1 liekniv att skära tak och
takskägg

Nålen användes till att ta vidjan med
som det kallas, drivsådan användes
när man skär taket att hålla fast
halmen när man skär taket jämt
så att inga svackor uppträder, samt
liekniven att skära tak och
takskägg med. Denna metod har
använts här de senaste 50 åren med
den skillnaden att den användes då
bjärskvidjor i s. på en ståltsad att binda
halmen med.

M. 10822: 15.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
 - a. långhalmen?
 - b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
 - b. Beskäres taket, när det är färdiglagt? *Ja.*
 - c. Hur behandlas takskägget?
 - d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
 - b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

Höjlig en ett par lätta skar är
lämpligt när man för övrigt ligger
mjukt på den fastbundna halmen.
Slagtraskad haln behöves i regel inte
göras något vid, däremot för maskin-
traskad buntarna upplösas och kort-
sage allt löshalm så att endast ren haln
Täckningen utspås ett gammalt tak användes
har aldrig varit före kommit

När takvidan är färdig spännes en linna
sedan skäres takskägget efter den
Ja. i enstaka fall har det förekommit
Innan taket putsas pålägges ryggningen
man bryter halmen på mitten sedan läggs på
tills ryggningen för samma tjocklek som
takvidan i övrigt. som sedan fasthålls
med rundplaner, eller korsrikt.
I regel 4 man 1 täckmästare 2.
bindare samt 1 handslangare

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.
17. Läggas (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen? *nej*
19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?
20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Har alltså hört talas om att
sådant skett.

Taket lägges på runda äsar som
utgör läkt på ladugården det är i
regel 12 tum mellan varje läkt, nu
börjar täckningen att binda fast balmen
i andra läktet från takstället räknat
s.k. kopsen. när man brett ut balmen
jämst lägges på en förut nämnd ribbe
som fastbinder med s.k. vidja nu-
mera är ställd med ett avstånd
av cirka 60. cm avstånd mellan
varje vidja. Så fortväller man att binda
i varje läkt tills man kommer till ryggen.
I huvudsak i Lekaryds socken
fog är för övrigt småbrukare

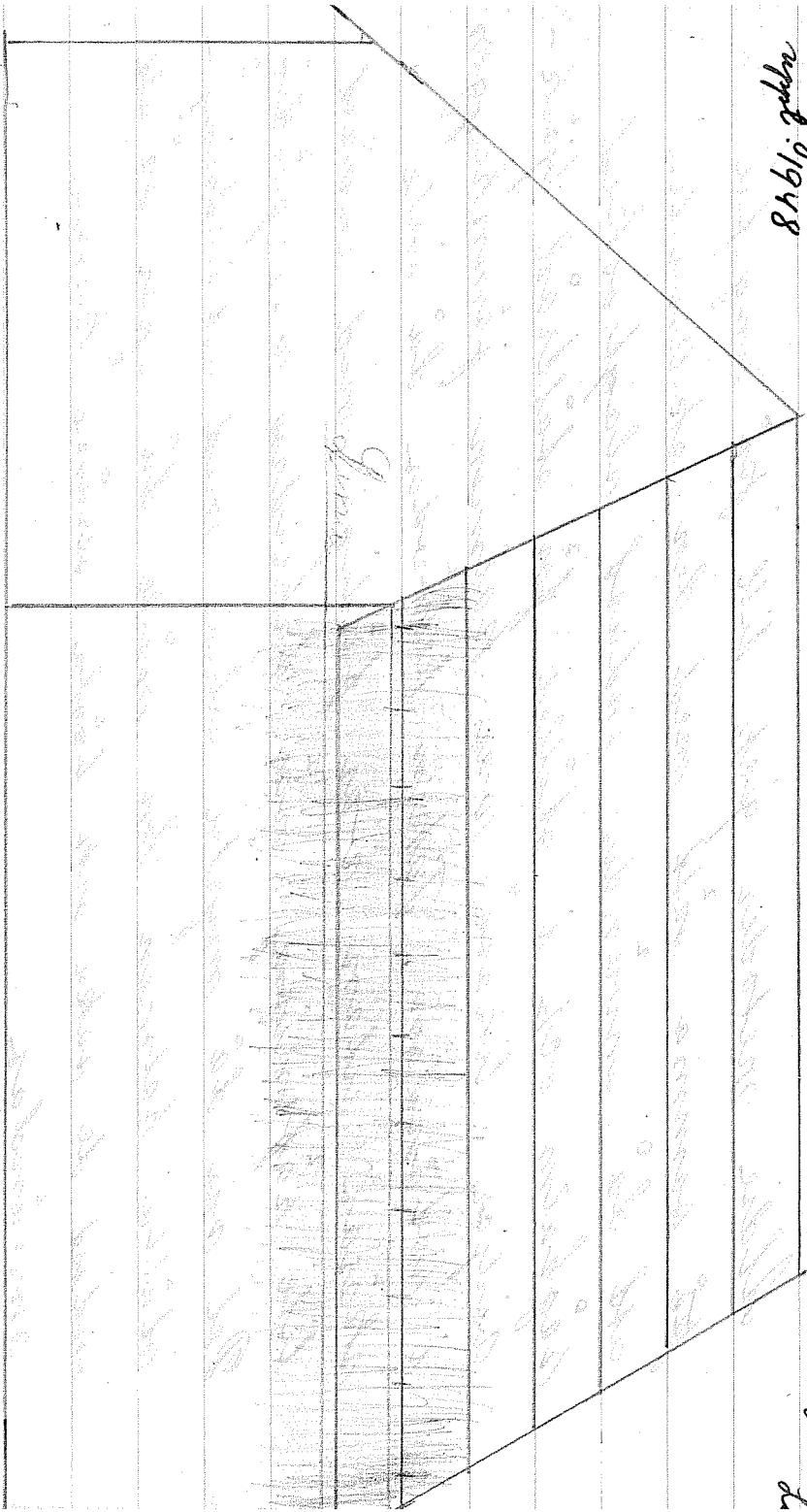
forts. med M. 10822:17-18.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Stapel och
Högar etc.
beräknade m.
sept. 1948

M. 168822. 17.

svensk Utvärdering
beräknad 1803. Högar
f. 1884

Killets ordning vid härbning av halmdats:

Först anvisas den gamla halmen, sedan up-
sättes slättnings. De höjas då härbningen m-
ste först lagas med haln medelst 2 kabet en
härbrning, som fastbindes med långa st-
dar men man får väl pålägg vilken som för ja
spådet kallas ragg. vilken och vidgarna a
markerade med vitt. På de vitt fastsatta st-
en med bindning i varje kedje till man de
där byggnader, det är alltså andra ledet
för med nästan lika långt som det första, o-
ch så påbörjas det tredje. Varje stånd de
kallas en flaska.

N. 10882:18.

FOLKLIVSARKIV
Institutionen för folkli-
vning vid Lundskriver

2
Äldre metodes gick till på ungefär
det samma sätt med den abstraktionen
att de användes endast slaghärbad
sagbalm och i stället för ställvis för
vidtisar, lite som var balmen jämnad
i rotändarna. Jakten behandlar de inte
äroas utom var fastiga med endas
lite påfrimring var storsidan var fast
Det var de mycket utelä med att indring
ställa balmen den måste de repas de
indad de raka och låga skära kunde
användas

275

213/213A

Acc. n:r M10822:19.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Småland

Härad:

Aspelands klän

Socken:

Vissarum 8 gards

Uppteckningsår:

1948

214/214 a klän

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Kon. Örf. Karl W. Karlsson

Adress:

Misterhult, Vissarum ✓

Födelseår och födelseort:

1888, Vissarum.

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Nj, vasstak har på visst sätt alltid funnits. När sådana ^{halm} tak fanns, voro de s. k. bindetak och bundna medelst vidjor och takspärar vid underbalkar som utgjordes av raft, lagd å takstolarna. Halmen slagtröskad.

a. inga
b. något insatta
c. " "
d. cirka hälften av ladugårdstak täckta med halm.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på *ortens dialekt*.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Enär någon taktäckare, så vete jag, vet ej
finns kvar, kan jag ej besvara örriga
frågor.

249

209/218 a

Acc. n:r M. 10822: 21.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Handboöds*Socken: *Högsby*Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Fabian Jönsson*Adress: *Slätthult Beriga*Födelseår och födelseort: *1876 Mårhunda**Är, ett meddelande (acc. nr 10891:33) fr. H. Högsby 4/11.*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagträskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkämpar?

Svar:

i Högsby socken vet jag inga om för cirka 50²⁰ sedan läkte vi tak i Mårhunda s.k. halmen bands vid underlaget med vidjor.

På den tiden var det slagträskad halm som band av pålagda träkämpar.

på den kanje 10 procent för närvaran inga nya tak med halm

på den tiden träkämpar, nu användes ståltråd

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

nej.
en man att bre ut, en man efter att jemna
ut en på insidan att sticka upp vidjarn

nu använder de ståltråd i stället ^{för} träkäppar
och binder nu med ståltråd

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

nej

12. Hur beredes
a. långhalmen?

för slagtröskades nu användes särskilda
tröskvärk

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

~

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

ny halm kan läggas på ett gammalt tak
utanpå

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

Beskäres och rensas när det är färdigt.

c. Hur behandlas takskägget?

Skäres jämt i foten med lie eller annan kniv.

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

nya hus förekommer icke vad jag vet

14. a. Hur ryggas taket?

ryggas nu för tiden med halm
med halm

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

3 a 4 man i ett lag se 6-7.

M. 10822:24.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkåpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

nej

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

lägger på långa stänger

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

inte i vår trakt

adher

"

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

i Mörlanda socken finns flera halmtak (som kan nämnas)
f. d. Bankdirektör Wilhelm Rostlin Tuhunda Mörlanda
Hemäg- Lignard Jonsson Tuhunda Mörlanda
m. fl. (till påseende om så önskas)

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

har varit bejäfflig i Mörlanda socken för.

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

mitt yrke är Hemmansägare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

205

130/208 cd

SSB01

Acc. n:r M.10822:25.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Strömberg Län
 Kongshärad Krb.
 Nöbbels
 1948

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Adress:

Födelseår och födelseort:

H. A. Bten
 Wärends Nöbbels ✓
 1880 Furuby
 Jönköpings län

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Järnhalmen ej vass
 Järn
 hörr vidjor nu järntråd
 ej löst pålagda
 Till att fashälla halmen på ryggingen

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

ny
kläna ribbor lades över halmen
mitt över underläkten och bindes
med galvaniserad Tråd

En björkkrok utövar en tryck
som passade att nedtrycka
den övre Täckribban mot undre
takläkten medan bindningen
pågick så att halmen kom att
ligga fast

Avståndet emellan underläkten
16 tum mitt i mitt på läkten

jag känner ej annan redskap

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

*mycket svårt
ej värt*

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M. 10822:27

nej.

*beredes med att bortsortera alla
fina particklar o ogräs så
halmen blir ren*

*när rågen är mogen och
slagtröskad och buntad är bäst
nej*

*ja om det skulle bli vackra tak
rättskäres*

*ja på ytterhus på Boningshus
ej halmtak*

*med halmen som böjes åt båda sidor
fasthålls med träkrampor med pinner
till att lägga takåsar på så kallade
skatåsar*

*3 man kan utföra det En man
utbreder halmen jämnt å våt en ^{man} hjälper
med fastbindningen en bär halmen*

SSM M.10822:28.

ej kjänt

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

på fastsatt läkt på spanten

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

nej

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

ja om det är så det kunde vara
till någon nytta ej betalt
ären 1927 här i Nöbbels

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Före detta Byggnästare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

186

126/209 bd

Acc. nr M10822:29.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Konga kob*Socken: *Södra Sandsjö*Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Ernst Rinaldo* ✓Adress: *Dångebo*Födelseår och födelseort: *1881 Åmnebo**Vass beskars !?*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvett för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1 Nej
2 Ja

3 Nej
4a Ungefär 5% för närvarande.
b Vasstak finnes ej några.
c Ungefär 20%
d " 40%
" 60%

5 Ja det brukar att vara det vanliga

M.10822:30.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

6 Nej

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

7 Rafterna bindes med stältråd, och sedan läggs åter ett nytt lager med balm 4" tjockt, och så fortgår det ända upp till ryggen.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

8 Säg, yxa, hammare, och en välgjord träpinne med ett hål i ena änden.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

6 Nej

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

9

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

10

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11 Endast skor med gummisula

12. Hur beredes
a. långhalmen?

12 Halmen häklas så att alla strån ligger åt samma håll, och ogräs bortreses.

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

12 Vassstak finnes här inga. Vassen skördas på vintern, kugges med sic och bindes med halm.

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

13 b Vassstak beskåres med kniv. ?

c. Hur behandlas takskägget?

c Det klippes med en stor sax

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

d Nej det förekommer ej på vår trekt

14. a. Hur ryggas taket?

14 På ryggingen lägges ett tjockt lager lös halm, sedan pålagges ett stältråds-

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

mät 2 m. bred som bindes i raftarna

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

b Om det ej är för stort stoppas det fullt, och bindes enbart med stältråd

15 3 man går bäst, 2 man på taket och en bär upp halm och är behjälplig vid behov.

185

126/209 b

Acc. n:r M.10822:33.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Småland

Härad: Konga Härad Krb

Socken: Södra Sandsjö

Uppteckningsår: 1948

Uppgifterna lämnade av

Namn: Johan Albert Carlsson

Adress: Holmahult Dångebo ✓

Födelseår och födelseort: i Södra Sandsjö den
16 maj 1881

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. halmtak användes numera i mycket ringa utsträckning, vasstak finnas inga.
2. halmen bands alltid medelst vidjor vid underlaget fans ej vidjor att tillgå användes jäntråd.
3. Nej.
4. alla tak var bundna,
 - a. alltid
 - b. "
 - c. "
 - d. "

} missförstånd
5. takkraft användes alltid

M.10822:34

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

6.Nej.

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

7.halmen breddes först ut på underlagsläkten eller åsar som den vanlige kallades sedan lades bindläkter och häftades med bindvidjan sedan sköts halmen till vattenfall med en dertill gjord reflad trädspade sedan låstes eller knöts vidjan fast så att man ej kunde draga loss någon halm,

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

8.endast en dertill gjod reflad trädspade,

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

b.nej icke mig veterligt.

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

9.känner ej till andra redskap än det som nämnts,

10822:34

75 6 ant. 1944

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

10.här på orten ingenting känt om olika redskap,

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11. Nej ej känt.

12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

12. i mitt hem användes endast slagtröskad halm till tak denna bereddes medlts en grov räfsa som var fäst i väggen här räfsades allt skräp bort så att endast de rena strån blev kvar och stöttes jämn i ändan så väl att buntan eller halmklippan kunde stå när den var färdig.
skörden skedde i vanlig ordning.

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

13. endast i enstaka fall täcktes utanpå det gamla taket vilket skedde i brist på halm.

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

b. nej endast hofsen kliptes då taket var täckt.

c. Hur behandlas takskägget?

c kliptes,

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

d förekommer högts sällan nu för tiden här på orten.

14. a. Hur ryggas taket?

14. medlts halm som bands med stänger.

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

b har icke förekommit vad jag vet

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

15. man var i regel 3 man vid en halmtäckning.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16 inte här på orten,

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17 taket lades på runda läkt.

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18. ej här på orten de närmsta var Blekinge och
Skåne.

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

19. ja i den mån jag kan.

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

20. endast ikring min hembyggd i ungdomen.

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

21. har egen fastighet. ordf. i kommunalnämnd och
fattigvårdsstyrelse samt nämndeman.

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

184

126/209 bd

Acc. n:r M. 10822:37.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Småland

Härad: Vinga

Socken: S. Sandjö

Uppteckningsår: 1947

Uppgifterna lämnade av

Namn: Hilding Carlsson

Adress: Box 18 Hinnmala

Födelseår och födelseort: 1920 S. Sandjö

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1) I min trakt finns fortfarande kvar några halmtak.
- 2) Alla halmtaken äro "bindetak" och bundna med vidjor och järntråd.
- 4) Man får räkna med att dessa bundna tak utgör i procent räknat a) för närvarande 40% samt för 10 år sedan 50%.
- 5) Takkäppar användas till alla tak.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

- 6) Några isolerade band används inte.
- 7) Mitt tillvägagångssätt vid bindningen är den, man tar först och lägger på takkärpan ("raften") och därefter tar man in järnträd och sätter i täcknålen, samt förer densamma genom halmen under läkten och upp över takkärpan igen samt drar åt kraftigt.
- 8) Redskapen är täcknål, täckspade och sax. samt tång att klippa järnträden med.
- 9) Täcknål är av trä c:a 60 cm. lång. I ena ändan är den något böjd och spetsad samt ett hål för järnträden. Täckspaden är c:a 1,5 m. lång ^(och) av trä. Den utgörs av ett skaft 90 cm. långt samt späda spaden som är räfflad med c:a 1 cm. djupa längdgående räfflor. Spaden är 25 cm. bred. Saxen som används har samma konstruktion som en vanlig trädgårdssax. 10) Nålen används för bindningen. Täckspaden för slätande av halmen, saxen för klippning av takruggen.

M. 10822:39.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädning?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

11) Vid täckningen använder jag inte några vantar, knäputor eller särskilda fotbeklädning.

12) Långhalmen beredes så, hösträsen slagrostas och hopfbundtas i större kumppen ("buntor") till varje "bunta" ca 10 kärvar. Halmen släses ut ganska väl och ingen lös ouglubunden halm inelagas. I en del fall förekommer det att man skär stubben jämn med en ryra etc.

13) Knäppast aldrig täcker man utanpå det gamla taket.

b) Taket beskärs icke när det är färdiglagt
c) Takskägget beläpps ^{med} en sax vilken är därtill avredd. d) Halmtak läggs även på nya hus i något fall.

14) Taket ryggas så, man tar lös halm och bruder ut den så gott det går, samt överdrager densamma med ett 2 m. brutt nät (vanligt hänsnät).

15) Antalet arbetare som fordras är 2 möjligen 3. Om man bruder ut halmen och den andras eller

M. 10822: 40.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskejderna till fäste för takkämparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

de andra binder takkämparna ("raftarna", smäl. uttryck) 16) att man borrar hål i vindskuderna för takkämparna förekommer icke.

17) Taket läggs på läkt.

18) Halmtaken användes icke på boningshusen.

19) ? Kanske!

20) i min hustru

21) Sanfburkar

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

284

218/128 ab var ej instruktad!

Acc. n:r M. 10822: 4/.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Småland

Härad: Mo

Socken: Bondstorp

Uppteckningsår:

Uppgifterna lämnade av

Namn: Kom.-ordf. Sven Johansson

Adress: Ekornahult, Månsarp. ✓

Födelseår och födelseort: Bondstorp 1904

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Nej.

Under de senaste 20 åren har det ej

förekommit halmtak

c. Högst 3 %

279

245/125 d

Acc. n:r M. 10822: 42.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Småland

Härad: Åbo

Socken: Halleryd

Uppteckningsår:

Uppgifterna lämnade av

Namn: Janne Kemblom

Adress: Eghult, Åsby församling ✓

Födelseår och födelseort: 1887 Halleryd

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvett för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

För 75 a 100 år sedan voro halmtak vanliga å ladugårdarna, nu hava de helt försvunnit. Då de förutkomma bands halmen vid underlaget medelst vidjor, i näst enkla, i senare tid då lackning med halm förkommit med järntråd.

303⁴

227/2236

Acc. n:r M. 10822:43.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

1948

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Adress:

Födelseår och födelseort:

1868. Östra Ed.

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Obs - sprötet underifrån
Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Nj!
Vil liden de halm eller vasstak finnes
var dessa i regel bundna medelst björk-
vidjor.

Halmen var alltid slagtröskad.

0
0
0
100

Ja!

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

Obs!

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

På halmen lägges en s.k. spröla, underifrån stickres inändan av vidjan upp, lägges över sprölan, och lindskes och lindes om en stark stam. Den sprölan lindres i en sagu halva för att skydda denna. Inga andra redskap än händerna.

Nej, ej ytterligare!

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

Ingensting särskilt!

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

Med slagtörskas med en två eller tre man, besände på tvingen av fält.
Vara skärs med lis på ~~huden~~ vintern och förvaras under i de till sommaren för att påläggas.

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

I regel täcks det gamla taket bort, men i brist på halmen försöker man att lägga nya lammare under taket på det gamla.

Stora kantar renskäras med lis och halmtak.

Renklippas.

Förskan vägnar gångr på mindre lastvagnar och lastvagnar för 170 lb heder.

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

Med lös träskalm eller träskalm för över på en spjal.
↑↑
Sätts in med slagtörskad halmen.

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

I regel 3 st., någon gång 4 st. I som arden fanns alltid ^{någon} som var van vid taktäckning som användades till hus som de andra till heta. En mycket ansvärsfull arbete som blev skulle bli bra och jämt.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

Nä:
Okänt!

17. Läggas (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

På raft!

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

Take inom Östra Ekl!
Men väl på andra håll!

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

Trats om 80 år kan jag ju svara
på en annan frågeformulär om så
passar.
Tacksägelse!

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Lantbrukare (p.d.)

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

M. 10822:48.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6. Höjare halm taksäckare finns ej i min
samling.

7. Se svar under 10:6.

8. Se svar under 10:6.

9. Höjare säckare ej kända.

10. Se svar under 9.

M. 10822: 49.

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

11-15. Kunna ej beredas på några tak
täckare ej finnes inom församlingen
och några halmtak ej funnits på
ett 50 tak år.

223/2180

Acc. n:r M. 10822:50.

LUF 62

292

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Norra Vedbo* 7/8/1Socken: *Åskeryd*Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Ludvig Andersson*Adress: *Redebj, Åskeryds Kyrksby* ✓Födelseår och födelseort: *1887. Hjorted sken
i Kalmar län*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. I min hembygd finnas både halm- och vasstak.
2. I äldsta tiden var halmen bunden vid underlaget med vidjor och senare i spinnadstiden var den bunden med snören av linnen av blått och linanfall. Under senare tiden bands halmen med galvaniserad järntråd.
3. En sådan metod känner jag inte till.
4. För 50 år sedan var i min hembygd

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

- ang. 20% av yllehusen täckta med halmtäta. Dessa ha under rensad tid kommit mer i bruk. Men finnes det blott ett och annat kvar.
5. Ja. (Vi kallade takkängarna för täcksgrävt.)
6. Vidjorna voro alltid förarbetade och knippta. Garnet och tråden användes också knippta. Men ulla av garn och tråd kunde även användas. Dessa finna då klippas av vid varje bindning.
7. Vidjor bindas på samma sätt som man binder en lötkärne, men den rassa ändan söjes och stickes ned i halmen, för att de övre lagren skall bli täta. Garn bindes med vanlig knut. Järntråd mas med lång. När täcksgrävet bindes, packas de så hårt det går med undulästen.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

M.10822:52.

och då användes i vissa fall knäut eller vantar för medelst stötar just när man var på båndet.

8. Vid täckningen användes följande redskap: yxa, hack, kniv, såg, lång, bors, klapp-trä, hammare, kätting, räfsa och trädgårdssax.

10. Räfsan och saxen användes till putsning av skägget på taket, yxa och klapp-trä användes till att jämnhugga halmen vid foten genom att sätta yxa under halmen och slå rätt över eggen, tills halmen gick av. Ett bättre sätt är att hugga halmen jämn, innan den påläggas och packas med ett fotbände. Yxa, hack och kniv användes vid beredning av vidjor och täcksnöt; såg och bors vid hur- och vindskivberedning; lång vid järntrådsberedning; kättingen vid fotstånans uppläggning på taket.

M. 10822:53.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-darna till fäste för takkäggar? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

11. Vid järntrådsbindning var handskar lämpliga. Snäpators användes i somliga fall, men det vanligaste sättet var att man satt över täcksnötet och med vänster lär packade, samtilligt som bantet knöts. Som fotbeklädnad användes täpptvade skor, emellertid dessa voro mindre kala än tädesskor. På senare tid användes gummitvättade skor.

12. a) I äldsta tiden bereddes hatnen med slagtröskning. På senare tid användes långhalmströskan, varvid hatnen släpps i på tvären, och här man står och tar emot hatnen och binder den i kinnan så fort. Långhalmströskan användes även vid beredning av halmströsk för västhus.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

b) Varsen skidas tidigt på kvällen eller morg.
samtilligt med ryggen och knäna i knäna.

En del hävar brytas på mitten, när den
är fäst, och kängas över ålång eller två
under belysningen, som också användes
till huvudbelysning.

13 c) Varsen fall kan det tackas på det
gamla sättet, beroende på hur det gamla
var ut, de måste smälldad de gamla
belysnings brytas bort.

d) Värde till belysning, när det var
fridlyst, i vissa tillfällen jämföras belysning
för belysningen och attas med förbrukat.

e) Jagstätt gubns mestadels ryggar och
trädgårdar.

f) Ja. De förminskade användas förbrukade
belysning.

14. Till det vika belysning över ryggen
och fästa redan med stavar, som ryg-
kåpa mestadels belysning stavar, en på
mestadels till en belysning, när de
skidstavar inslås, som belysning stavar.

skuldet vilken beror på olansmas och tekniskt
längd.

k) Ett snidiskt skat lagas på samma sätt
som ett sticlåt, d. v. s. man skickar
vatten genom i skat och bänden nedan
med nya licksprid.

15. Skuldet man varierar allt efter skatets
storlek. På ett ställe skat användes 8-10 man.

Om det man i regel en yngre man för
inviden av skat, som skickar upp vidjan
en gammalen eller jinnhuden.

16. Den metod är den mest äldre. Den
förklarades smittaktig bevarade på att und-
skians tvättning var ungefär $\frac{1}{3}$ av
skatets. På denna metod innebär att
bänden belyses i skaten, eller belyses för
i skaten och för för vändan, när vändan
var uttrådd mer. Jag känner även
vilken den gamle metoden, men den äldre
metoden var den bästa och efter våra
materialkällors praktiskt och smidig. Den
dena metoden är även att på den

fortælle men kan ved en eventuel fortælling
underhandling nedgives fr.

17. Vidjebundne dat var deltid legde på aft,
enig skरणe brødt inde var der. Halm
bundne med gamm- eller jærnstrid kan godt
lægges på længst sagt tidst.

18. På bringeske var disse dat græstrikte
på grund av eldfaren.

19. Ja.

20. I skibet på 1800-tallet var 1909. I Halm
der i smaland. I 1908 på bringeske
i Halm sket i min kensbakt mest
1936.

21. Landbureau.

FOLKESKRIVET
Indtægten og folkeskriv-
ning ved det universitet

For den udførelse i den på
en vaskning i 25 år, en dat der
tagit min udstid i udsat.

Reddy, Hørborg Hørborg den 23/2 1948

Højsteningstall
Jens E. Andersen

223/228C

Acc. n:r M10822:57.

LUF 62

291

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*

Härad: *Norra Veddbo 784*

Socken: *Åskeryd*

Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Karl Andersson*

Adress: *Ågersryd Åskerydsbyråskola ✓*

Födelseår och födelseort: *1884 V. Ryd Ögl.*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. *Nej.*
2. *På dessa tid halmtaken voro brukliga i Småland voro de bundna av råghalm medelst vidjor.*
3. *Nej.*
4. *För närvarande finnes mig verketigen ingen Åskerydsackare inget halmtak.*
5. *Nej.*
6. *Nej.*
7. *Nej.*
8. *Nej.*
9. *Nej.*
10. *Nej.*
11. *Nej.*
12. *Nej.*
13. *Nej.*
14. *Nej.*
15. *Nej.*
16. *Nej.*
17. *Nej.*
18. *Nej.*
19. *Nej.*
20. *Nej.*
21. *Nej.*
22. *Nej.*
23. *Nej.*
24. *Nej.*
25. *Nej.*
26. *Nej.*
27. *Nej.*
28. *Nej.*
29. *Nej.*
30. *Nej.*
31. *Nej.*
32. *Nej.*
33. *Nej.*
34. *Nej.*
35. *Nej.*
36. *Nej.*
37. *Nej.*
38. *Nej.*
39. *Nej.*
40. *Nej.*
41. *Nej.*
42. *Nej.*
43. *Nej.*
44. *Nej.*
45. *Nej.*
46. *Nej.*
47. *Nej.*
48. *Nej.*
49. *Nej.*
50. *Nej.*
51. *Nej.*
52. *Nej.*
53. *Nej.*
54. *Nej.*
55. *Nej.*
56. *Nej.*
57. *Nej.*
58. *Nej.*
59. *Nej.*
60. *Nej.*
61. *Nej.*
62. *Nej.*
63. *Nej.*
64. *Nej.*
65. *Nej.*
66. *Nej.*
67. *Nej.*
68. *Nej.*
69. *Nej.*
70. *Nej.*
71. *Nej.*
72. *Nej.*
73. *Nej.*
74. *Nej.*
75. *Nej.*
76. *Nej.*
77. *Nej.*
78. *Nej.*
79. *Nej.*
80. *Nej.*
81. *Nej.*
82. *Nej.*
83. *Nej.*
84. *Nej.*
85. *Nej.*
86. *Nej.*
87. *Nej.*
88. *Nej.*
89. *Nej.*
90. *Nej.*
91. *Nej.*
92. *Nej.*
93. *Nej.*
94. *Nej.*
95. *Nej.*
96. *Nej.*
97. *Nej.*
98. *Nej.*
99. *Nej.*
100. *Nej.*

506M10822:58.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

6. Fortlöpare söm

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

7. De halmfek som jag rivit, har varit lagd halva bunden vid rafter med vidjor i fortlöpande söm, så att på halven uppröta över rafter vilken inlemmas i bänken.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

8. Vanligen sedan snickningen slutfärd, användes i regel endast knivar och hammare.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

Se. ja s. k. skrävt.

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

9. Täckväxl för linnegerne, barn. yxa. knivar vanliga käljknivar. huggyxa. leeskhar, så att även s. k. skrävt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

10. Täckväxl för att göra linnegerne genom halven, kan också göra hål i träramarna till reggningen, yxa eller hatch att hugga vidjor & sprökar med knivar att greva ut och vässa. vidjans ena ända, skärpaxan att hugga takskäggen jämnt med.

M.10822:59.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11 Fotbeklädnad

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

12. a. Då halmtaken lades användes slagfyrskad
långhalm som ej erfordrade någon särskild
beredning

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

b. Aug. vassen kan jag ej gifra mig, då jag
seft eller påträffat något sådant tak.

13 a Nej

b. ja

c. Det skäres då läckningen påbörjas.

d. Ej numera.

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

14 a. Halmen rikes över alltså lika på båda
sidorna samt över på sättet träskräpans
nittra sättet s. att säga grusle över takbyggen
b. är inte eller var inte vanligt

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

15 vid läggningen kan var flera
eller färre dock minst två varvid
en lägger och binder och en han-
dagar material till bindaren.

M. 10822:60.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16 Nej

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17 Taket lades på raft.

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18 Inte vad jag har mig beakt.

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

19 Då som jag nämmt i början ej har varit
med vid läggning av kalustak, jag har endast
sett huru det varit gjort då jag varit
gamla hus som varit täckta med kalus.

Jag kan däremot lämna uppgift på personer
som är specialiserade på området nämligen:
Herr Leifrig Tullersson Redberg Askerödsby.

20 Ingenstades då det gäller kalustak

21 Ja

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

223/206 C

Acc. n:r M. 10822:61.

LUF 62

290

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Närva Vedbo Jkr*Socken: *Bälångd*Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Yusef Wärfeldsson*Adress: *Kyrkono, Andby*Födelseår och födelseort: *1880 Bälångd*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Nej.

*För 50 år sedan fanns kanske något
halmtak. Färdigingsmetoden är ej bekant.
Nu finns inga halmtak.*

223/206 C

Acc. n:r M. 10822:61.

LUF 62

290

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Småland

Härad: Värna Vredbo JKP

Socken: Bålångd

Uppteckningsår: 1948

Uppgifterna lämnade av

Namn: Josef Wärfeldsson

Adress: Kyrkonäs, Andby

Födelseår och födelseort: 1880 Bålångd

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Nej.

—

—

—

—

—

För 50 år sedan finns kanske något halmtak. Färdigingsmetoden är ej bekant. Nu finns inga halmtak.

297

225/2066 - 207 a

Acc. n:r M. 10822:62.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Småland

Härad:

Kona Wedbo 7/11

Socken:

Frimmarby

Uppteckningsår:

1988

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Görel E. Lind

Adress:

Sanktsholmsgränd ✓

Födelseår och födelseort:

1888 U. S. L.

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Nej.
Halmen var bunden vid underlaget medelst vidjor.

a. Inga.
b. — " —
c. — " —
d. 5 %

M. 10822:63.

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

a. Halmen var slagtorkad.

a. Täcktes även utpå det
gamla taket.

M. 10822:64.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkämparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

Nej

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

Lades på raft.

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

Nej

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

Nej

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

Har ej varit verksam som
taktäckare.

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

298

226/2066

Acc. n:r M10822:65.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Småland

Härad:

Nöje Ödö 7kp

Socken:

Linderås

Uppteckningsår:

1948.

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Arvid Gustafsson

Adress:

Eketulla, Linderås. ✓

Födelseår och födelseort:

1877, Linderås.

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Torde nog finnas å en mindre ladugård.
2. Voro nog i regel bunda vid underlaget med vidjor.
3. Till takläggning användes enbart slagtröskad halm.
- 4a Se ovan under 1. G. å 0.1 %
 b. " 0.2 %
 c. " 0.5 %
 d. " 10. - "

N. Vedbo h.d.

224/206 a

Acc. n:r M.10822:66.

LUF 62

294

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Småland

Härad:

N. Vedbo

Socken:

Lommeryds

Uppteckningsår:

1948.

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Simon Johansson

Adress:

Hullaryds-by

Födelseår och födelseort:

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Från Lommeryds kommun finns ej och har inte förekommit på många år något tak täckt med halm, därför det är främmande för mig hur detta arbete utföres.

Hullaryds-by den 23 feb. 1948
Simon Johansson
ordf. i

Lommeryds Kommunalnämnd

234

207/205d

Acc. n:r M. 10822:67.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Småland

Härad: Årvidlinge kb

Socken: Ormesberga

Uppteckningsår: 1948

Uppgifterna lämnade av

Namn: Robert Karlsson

Adress: Hagarpjet Ormesberga ✓

Födelseår och födelseort: 1895 Vellerslän

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan? 25%
 - c. för 20 år sedan? 50 "
 - d. för 50 år sedan? 100 "
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Halmtak

Äldsta metoden är halmen: (Täppkänna) fastbunden medelst bjärksaftar huggna med yxa å ena sidan, fastbundna med bjärksidjor. Senare metoder sågade ribbas 1"x1" fastbundna med stältråd. Förekammer ären fastsättning med enkelt ställ. Så fast sam de gamla taken bli adugliga bytas de ut mot med annat material. 10 århundradet hyllade taksticker på senare åren Lamma eternit

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M.10822:68.

Halmen fashindes vid underlaget med raft. a. stälträd cirka 60 cm avstånd Halmen utredes lagom tjäckt, ungefär 8 kg. på kvadraten. Raften 1" x 1" rika lägges över. med en färtill höjd järnten genomfäres stälträden som därefter färgas avan på raften.

En höjd järnten spetsad med hål i spetsen i vilken järnträden färfes när den föres igen i taket.

En vanlig häcksax med vilken takskägget klipptes jämt.

För övrigt åtgår vanlig sm. verktyg till att tillverka s.k. hänger från runda åsar 8 till 10 cm diameter som borrar ihop i 25 cm ifrån ände ändarna Dessa hängas sedan över ryggen med avstånd från varandra cirka 1.80 cm i dessa ihop. 3 st dubbar på varje sida till att hålla längsgående åsar som i sin tur fasthåller rygghalmen

M.10822:69.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

Nej

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

Bästa fakhalmen fick man genom
slagtraskning, segrades sedan genom en grau
räv a.
småändes ej härskring

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

Nej

Ja

Halmen skjutes ner cirka 30 cm nedanför
åsen varefter det klippes jämt i vinkel mot
tak

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

Nej

Halmen höjes även ryggen från båda sidor
Förhålls med isar eller stålträdmät
Genom instjulning av halmen eller stickar

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

Tre man. nr. 1 breder halmen nr. 2
binder & nr. 3 bär upp halmen.

M. 10822:70.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

Nej

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

*Lägges på rundla äsar cirka 30 cm
avstånd från varandra*

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

Har ej förekammit i min tid

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

Ja.

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

i Nederslätt. Bergunda. Ormeslänga

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Byggnadsmästare a. Lantbr.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

286

220/213 d - 214 c

Acc. n:r M10822: 7/.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Småland.

Härad:

Bovede.

När

Socken:

Rumsbulla

Uppteckningsår:

1948

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Bertus Thurnstedt

Adress:

Tute Rumsbulla

V

Födelseår och födelseort:

1899 Rumsbulla

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Å denna trakt har på en lång tid
svund tillbakat ej funnits några
halmtak

189

127/127 ab - 128/127 cd

Acc. nr M. 10822:72.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Sönnebo* *Krb*Socken: *Göteryd - Pjätteryd - Trasteryd*

Uppteckningsår:

Uppgifterna lämnade av

Namn: *John Emil Danielsson*Adress: *Vara berga Göteryd*Födelseår och födelseort: *1889* *Vara Göteryd*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Halmtak
För bands halmtaket fast vid underlaget medelst vidjor, numera syp det med järntråd.
Slagtröskad halm, som hölls kvar med käppar.
För allmänt på uthus.
För närvarande 25 proc.
För 50 år sedan allmänt, även i böningshus
ja

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

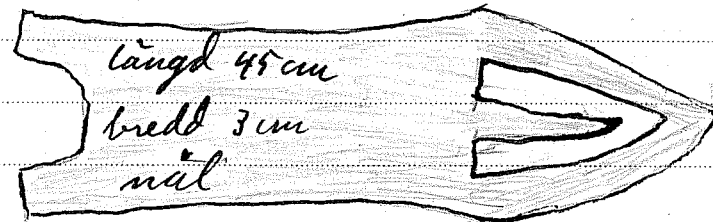
SS 1410822:73.

Numera galvaniserad täcktråd
Halmen breder på underlaget (läkt)
och bindes fast med tråden

Järnnål. Hopsen klipps med sax

Täckkraka

undersidan reflexad
längd 15 cm bred

Tråden trådes på denna nål och
trådes genom halmen och fäses om
läkten, samt trådes upp igen
o tråden kryptes ovanpå taket

Krypsis användes till stöd vid
täckning

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

Ja

12. Hur beredes
a. långhalmen?

Långhalmen skakas o buntas samt jännhugges

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

Ja
Ja

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

Klippes jämt

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

Nej inte nu på senare tiden

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

Gmåhalmen buntas o bäres upp på taket o breder ut på taket, samt bindes fast med isar. Halmen stoppas in under det gamla taket o fastbindes.

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

3 man. En breder ut halmen på taket den andre syr med nålen o den tredje är under taket o sticker upp nålen.

SSB M.10822:75.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

Tanns för mer än 40 år sedan
i Flå Flammeda

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

Halmen lades på läkt, och raften
bands ovanpå fast med ridjor.
Inte nu på denna orten.

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

Nej

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

I fyra församlingar

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Ja
Lantbrukare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

199

129/128d-129c

SS801

Acc. n:r M. 10822:76.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Länna*Socken: *Fjätteryd*Uppteckningsår: *47*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Mils Jakob Eli*Adress: *Öskult Fjätteryd* ✓Födelseår och födelseort: *1881 Fjätteryd*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

*Ja Halmtak
de är det mesta bundna med järntråd
i många fall med vidjor*

*de är fr
30. 40. procent*

60 "

70 "

*högst som 100
frå något i många fall*

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

1400822:77.

fortlöpande sömmen i subtelna fall bindes
fäst brodet halmen sedan ^{med knäppas} ~~man~~
och samtidigt jämnas halmen till sitt
färdig.

s.k. mål som är uttald af trä

för längre tider så användes trävidlar
i band fäst halmen på fästet halmen
löst sedan bristades jämt med en
s.k. slätbräda att jämna taken med

SS 1400822:78.

ms

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

gräset på en så ogräs försvaras
sedan läggs den jämnas med en lyra

både kätten

bara vid hafsken
det klippes jämnt
i mottaka fell

med låg halva som hänges över
och biden med X tråkare bindes det fast

2 a 3 man

M. 10822: 79.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

det har jag ej sett

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

läkt

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

nej

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

ja

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

10 år i Thelsten omkring

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Landtbr.

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

193

128/126C

SS40
Acc. n:r M. 10822:80.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Småland och Skåne

Härad:

Lunnarbo

Socken:

Traryd

Uppteckningsår:

1948

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Johan August Johansson

Adress:

bot ct 299 Skrämsnärbruk

Födelseår och födelseort:

1881 Göteryd

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1 Ja halmtak
i femton är vidjor senare i 35^{år} stältråd
nej har aldrig täckt med vass
- 3 nej
- 4 60 procent "
- 70 "
- 80 procent endast på rikhus
- 5 Ja vid bindning med vidjor

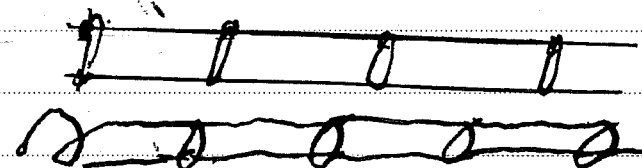
6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

6 nej

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

7 med vidjon

stältpåd

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

8 brädschyttek

jämte sax

täckpån

användes af andra

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

men icke har jag ej använt den

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

9 i vanligt tal kallades den täckrak
den var 80 centimeter lång 15 bred
räflad på undersidan

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

10 Vid användande af vidjon voro dessa.
mestadels af björk omkring 1 meter lång
användes takkärpar alltid när vidjon användes
eller på vanligt sätt takkärpar
de som använde raka deef taket för att
få det jämt. Jag hade ut halmen för
fri hand, där blev inga ojämnheter
Jag har haft stor erfarenhet i att täcka

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

5410822:82.

11 Okej

12 Hälst slugtröskad men äfven tröskad
grå långhalmtröskor, men då berde den
hälst repas ett det sömsta af halmen

13 I skåne skax intill Spannarps
Station med omnejd köckte jag halmtak
i tre år där använde jag uteslutande
vetchalm tröskad på vanlig ängtröska
hachhalmen sorterades ut af halmbalarna
för hand

Takskägget afskäres då det är färdiglagt
Sedan när taket är uppbundet packas lös halmen
i buntar på ryggningen och breddes ut och bindes
antingen med ståltråd eller lagges öfver med rygg-
tråd. Sedan räffas taket väl och putsas af
med klippning af sax

13 mycket ofta köptes öfver gamla tak
äfven lagning af söndriga tak gärgårka bra

M.10822:83.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16 Har aldrig gjort det, ej heller sett det på något ställe

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17 på läkt

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18 I småland förekommer det ej
i skåne har jag ofta läst på boningshus

15 Vid hachningen lade jag ut halmen, en band
och en lungade upp och pussade upp

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

19 Ja om så önskas

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

20 I. Götteryds Traryds och Hamneda socknar
och som förut är nämnt i Skåne

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

21 Landtbrukare i 45 år husbyggare i 50 år
Nu är jag anställd Snickare i Skönsnäs bruks
pappersbruk och skidslägg

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

206

201/123

SS80⁺ Acc. n:r M.10822:84.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Småland

Härad:

Sunnerbo lrb

Socken:

Wra

Uppteckningsår:

1948

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Arel Nilsson

Adress:

Åkerbergshuset

Födelseår och födelseort:

1889

Wra

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Halmtak

2. Ja. bundna med tråd

3. Har ej sett några sådana

Inte lätt att ange några procent för närvarande finns det ju en hel del och för 10-20 år sedan var det ju mycket allmant och för ändå längre eller 50 år var det väl nästan 100 procent.

M. 10822:85.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

7. Till lindningen användes Tråd

8a. För nål som man kan göra av en Trådbit annars finns det att köpa järmnålar, och så en mycket enkel kniv av en bruktare till att skära med till tråd

8b. En s.k. "Baka" har jag hört talas om men ej själv använt. Jag är ingen yrkesfärdig.

10. Målen att linda fast Tråden med och kniven att skära Tråden lite när det är färdiglagt

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädning?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

11 Inga särskilda kläder men på fötterna
bäst med gummirisar för halmen är hal

12 Håstråg som får växa till mogenhet
skördas och torkas på bästa sätt och torkas
ja för var det endast en rätt slagtrask
men numera går det bra även med
motordrivna traskar

13a ja

13b ja. b. ja halmen får läggas så långt
med att det är råd för att skära av den något
om man sträcker av tråd från den ena kanten till
den andra och fästas där underkant på vind-
skornarna och skär en rak linje därifrån

13d Enligt nya bestämmelser får det inte göras

14a. Man använder vanlig halmen som packas väl
ihop och läggs runt om ryggingen och på
ovanpå länge blånor som spikas eller bindes
ner

15. En som bieder ut halmen och en som
binder fast den + en som lagar fram
material

M. 10822:87.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

nej

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17. Läkt

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18. Inte här på orten men kanske på
andra orter t. ex. vissa trakter i Skåne

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

19. Ja om jag får betalt för det så jag kan

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

20. I min hemort

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

21. Småbrukare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

207

201/123

Acc. n:r M. 10822:88.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Kronobergs län

Härad:

Lunnerbo Nrb

Socken:

Vrå

Uppteckningsår:

1948

11

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Birger Petersson

Adress:

Bjerseryd

Födelseår och födelseort:

Vrå, 1884

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, jämträd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
a. för närvarande?
b. för 10 år sedan?
c. för 20 år sedan?
d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkåppar?

Svar:

Halmtak
de sista 40 åren bundet med stålträd
förekommer ej
10-15 %
20 %
mer än hälften
så gott osannolikt
med

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

fortlöpande söm
Träden stiches genom kanten om pålän
och läses med enkel ^{snarv} söm
ungefär så
en Tränål på vilken Stältråden
påfylles och en kniv för påtining
på en bräda för dröning af kanten

inga andra redskap har använts
har sedan jag började för
45 år sedan

M 10822:90.

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

nej

12. Hur beredes
a. långhalmen?

Tröskes med slaga och
buntas till hävar på omkring
8 kg

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

användes ej här

13. a. Täckes även (~~eller endast~~)
utanpå det gamla taket?

ja

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

ja

c. Hur behandlas takskägget?

rakskäres efter ett snöre

d. Läggas halmtak (~~vasstak~~)
även på nya hus?

ja

14. a. Hur ryggas taket?

Kadmen med bindas förän båda sidor

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

och ett nytt tagar pålagges över
förkommer knappast då det sällan
blir till

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

en breder ut kolmen en binder
och en bär upp den

M. 10822:91

16. Har Ni hört omtalas eller sett
att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkåpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verke-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

nej

på läkt

ja för 30 år sedan

ja

Vår Liddult och Annastad
soehvar

Quirkare och Småbrukare

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

208

201/123

Acc. n:r M10822:92.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: SmålandHärad: Smålands KrbSocken: VriUppteckningsår: 1948

Uppgifterna lämnade av

Namn: J. G. HjernstAdress: VriFödelseår och födelseort: 1897 Vri

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Ja. halmtak.

2. Ja. bindetak.

3. Nej.

4. a. 25%

b. 70%

c. 90%

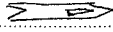
d. 100%

Ja, i smålands fri

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M. 10822:93.

6. Vagje lilla bindes med fortlöpande söm.
7. Vatten utbräcks vid brygga vid färdtäckning.
Vagje lilla bindes med stålbind eller järnbind
med gummisnit och ribbor av järn.
8. a. Lymfil - , som är en klippbind. soffad.
vid m.m. av ribbor snitt botten, som är en klippbind.
8. b. Ej mig noterligt.
9. se ovan.
10. Friden visar gränsen, med den som
ligger så att det blir jämnt med klipp-
binden gummisnitt botten.

9874:10822:94.

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

11 nej.

12. Hur beredes
a. långhalmen?

12 Flytträs eller i snötida fall maskinbunden
hålbalm.

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

13. a. Ja.

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

b. Ja.

c. Hur behandlas takskägget?

c. Se svarat under 10.

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

d. Ja.

14. a. Hur ryggas taket?

14. a. med torv eller småbalm och i vissa fall
med massivplattor.

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

b. med balm, som bindes när tillat eller
med spin när träs in under träs.

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

15. 1 brodare, 1 bindare, 1 bärrare eller
huvudlangare samt vid täckning även
en gammalt tak en som träs u malar
in i fön byggaren

M. 10822:95.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16. Ja, först för mycket länge sedan. I Bjärnäs
i nu som hus.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17. Ja, läkt

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18. Ja, men ej numera.

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

19. Nej.

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

20. Endast i egna hus.

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

21. Ja, kammarsien, kommunalskattförman-
nen, bouppteckningsman, m. m.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

191

127/218 6d - 219 ac

Acc. n:r M 0822:96 .

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*

Härad: *Fädra Mår*

Socken: *Arley*

Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Eufred Pettersson*

Adress: *Björsgårde*

Födelseår och födelseort: *1891 Hagby sm.*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Ja.
f.m. med järntråd, förs 1920
med vidjor.

Nej.

För närvarande 80 %.
" 10 år sedan 90 %
" 50 " " 100 %

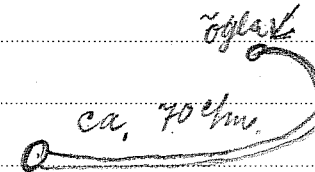
nej.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

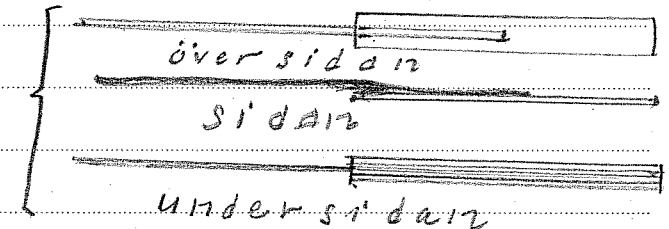
Nej.
 $1\frac{1}{4} \times \frac{1}{2}$ raft lägges på utsländd kulor
 ruffter avruffas bindning sker
 med ett gult tråd nr 18 med en glas
 mellanrum.

Skål och skovel
 nej

Skål:

Skovel:

Skål:

Tråd sättes i öglare och stöds ner under
 omberedd och togas med handens hjälp
 tråden och länkas, efter åtdrags med
 skovel: *pebbelång*

användas att driva kulor jäms.

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M. 10022:98.

knäputor

Slagtröskas och ruggas

Skördas under vintern på isen, lastas
i vasskärror och uppläggs i högar

Ja,

Ja,

Klipps jämnt och drivas.

Ja,

Ventil tröskhalv läggs på ryggen vasslar
huvudet med 3" mörkare och täckas med jord.
I huvudet och omvänt ventil halva och stöds upp
med lön där. Jag omvänt en "tröst" med lön.

Vi öra två: en bräder ut halva
den andra binda och drivas med
skovel

M. 10822:99.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

nej.

17. Läggas (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

Punda stänger

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

nej.

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

Ja, ja,

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

{ 1905 och 06 fäst färdig vältor
i vilt Läder Növa Növa pult
Älsad,
Jordbruk

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

187

126/2136

Acc. n:r M. 10822:100.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Kulmar & Nöre Klän*Socken: *Wessfjärda*Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Karl Aron Johansson*Adress: *Wessfjärda*Födelseår och födelseort: *12/5 1876 Gullabo*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

*ja både halmtak och vasstak
bunden vid underlaget med
galvinsesad metalltråd
nej ej att rekommendera*

*3 procent**5 procent**6 procent**7 procent**nej raftar användas varje lag*

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

isolerade band

Tråden klippes av omkring 30 tumms längd och göres en ögla i ena änden och sticks ned på nedsidan av raften och om dess understa slanan och drages åt så hårt som möjligt ja med trådvidjan redskap är en täckskovel av en bräda 2 alnar lång och 5 tum bred och replad på ena sidan med 30 tumms skaft i ena änden och en sax vanlig häcksax och en träspole 12 tum lång och öga en tum ifrån udden så börjar man med till och fäster en 7-8 tumms bräda på högkant. Täckskoveln användes att bearbeta holmens nalen att sticka ned tråden och saxen att klippa nedre kanterna

M.10822:102.

fotbeklädnad gummaskor

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

När på skogslandet slagträskes långhalmen och bindes i kärvar vassen skördas på vintern uppå isen när den är nog bärkraftig och bruntas i kärvar förvaras under tak best att riva av det gamla taket nej endast nedersta kanten klippes med sax ja

man bräder ett tjockt lager av halms kvärs över ryggen man viker noga upp den gamla halmen vid kanten och ovan och lägger i ny halms jag har en man till hjälps med att bära upp halms och binda

M.10822:103.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

nej icke här på denna
trakten

Taket läggs antingen på runda
stänger eller på 2 tumms läkt
något endast på Oland har jag
sett för 50 år sen halmtak
på boningshus

ja

ifrån 1910 till nu i Rossgården
Gullabo Kartslunda och Blekinge
ja jordbruksarbetare byggnadsar-
betare sementarbetare korgmakare

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

296

224/219a

Acc. n:r M 0822:104.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Småland

Härad: Södra Fjällklän

Socken: Golemsen

Uppteckningsår: 1948

Uppgifterna lämnade av

Namn: Lina Nilsson

Adress: Möckelhuset

Födelseår och födelseort: 1918 Golemsen

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

nej

223/222c

Acc. n:r M.10822:105

LUF 62

293

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Småland

Härad: Tjusts

Socken: Törnsfalls

Uppteckningsår: 1948

Uppgifterna lämnade av

Namn: C.M.Nordberg

Adress: Almvik

Födelseår och födelseort: 4/6 1877

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1) nej inget enda hus i hela kommunen finnes som
är täckt med halmtak eller vasstak.

220/223c

Acc. n:r M.10822:106.

LUF 62

287

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Småland

Härad:

F. Fjerts härad Klun

Socken:

Värbum

Uppteckningsår:

1948.

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Arvid Nilsson

Adress:

Fråtgården Värbum ✓

Födelseår och födelseort:

1893 Hjortul socken

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1) Särskt jag kunnat utvisa finnes det i socknen 2 mindre hus med halmtak, men öron på dessa tak har för 30-40 år sedan pålagts tegel.

2) Dessa halmtak äro bundna vid underlaget med vidjor.

Dessa halmtakshus äro på en ö (i Ölansjön) som tillhör Värbums socken.

Dessa uppgifter är den enda upplysning jag kan lämna i denna sak.

Värbum den 72 1948

Högskoleingenjör Arvid Nilsson

221/204 *tuägg s. 107a.*

Acc. n:r M. 10822:107

LUF 62

289

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Tveta*Socken: *Barkeryd*Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *J. E. Andersson*Adress: *Sjöeryd Ång*Födelseår och födelseort: *1860. Barkeryd*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagträskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

I min hemtrakt finns inga halmtak nu. Till halmtak måste halmen vara slagg-träskad under lagret bestod af slana sedan lades halmen der på och breddes ut lagom tjockt. Öfver en slana lades ett spriöt i det spriötet fästes tojnen på en vedja vedjan fick lop vara vriden så att hon var mjuk och väst i stora ändarna spriötet lades öfver kraftigt vedjan staks ner på den ena sidan slanan och upp

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Isolerade band eller söm användes ej.
Vid bindningen användes vedjor vedjor
af björk eller pil & som skall vridas
så att som blyerts-teckning.

Vid täckningen användes inga vidare
redskap än en stång utanförväggen
redskap har jag ingen kännedom om.
I Gamlatiden fick de utföra arbetet
med yxor, någonsåg vriste de knappast
om vid borning hadde en mulnaxel

Redskapen vid ett bygge var yxor
och mulnaxlar i olika storlekar samt
huggjern och banknif samt hyfvel med
hammar och tång.

I vinskedan borrades ett hol i var ändan
ett trä mitten mitt för en slana der
stack in en grans svef i slanans borrade
ett hol der staks toppen in drags åt
sedan slags en pinn i trälet så att
det blef fast

Nr 18 På boningshus kunde inte halva användas som täcktes med torf eller bräder.

Något vidare formolär angående tack
ningen kan jag icke lämna

Täckt har jag aldrig men jag har varit
hantlangare har jag varit upvit af
gamla halmtäck det har jag gjort
Nej jag har varit jordbrukare hela min
tid.

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

53901
M. 10822:107a

889a° den andra sidan staks ändan under
vedgin och drog af sådana vedgin fick
de binda på flera ställen med några
ahuar smällen

889b Halmtak kunde inte läckas med annars
haln än slagträska

889c På den tiden de halmtaken varit bruk
var nästan alla ladingar skadade
med haln sjuk och mindre bruk

889d Taket med ved, här på Takten har
några nya halmtak varit täckta på
den sista 50 åren

889e Några vidare besjurar än syns som
lägges på halmen

889f Sång halmen slagträska bindas
i spåren & Medans här inga tak
varit täckta här omkring den jag har

889g fortäkning. In en gran av den
halen i höjden reggen & ett hal
i taket ligger på det oymådet i den
gamla halmen den står in my long haln

10822

Mis Det godkøbt Taa man, var der dog
seelen freet fra hans Klængning. Till at
for yngre halm men

She har jeg under tekmad godt ved
for den gamle tekmad og den
den var. Men jeg var godt ved alle
huden gamle ja den gamle jeg har
jeg an følede ja gælden hans var
den hele min tid jeg an nu
Hedensson

221/130 d

288

Acc. nr M. 10822 : III.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Uppgifterna lämnade av

Landskap: *Småland*Namn: *Karl R. Berg*Härad: *Freda*Adress: *Närkebo fack 210 Jönköping*Socken: *Barnarp*Födelseår och födelseort: *1879 Thorvik Barnarp*Uppteckningsår: *1948*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Som svar på Er förfrågan om halmtak får jag meddela att att jag aldrig haft minsta befattning med halmtak, varför varför jag icke kan lämna den minsta upplysning om den saken.

Högaktningfullt

Karl R. Berg

232

206/209a

Acc. n:r M10822:112.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Invaland

Uppvidings Krb

Dadshj

1948.

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Adress:

Födelseår och födelseort:

Hugo Johansson
Kaisendals

1880.

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Nej

—

—

—

—

Jamen några då jag har jobbat minnes

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
 - a. långhalmen?
 - b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13.
 - a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
 - b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
 - c. Hur behandlas takskägget?
 - d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14.
 - a. Hur ryggas taket?
 - b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

Rågen slättriskades.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Nej

Jag använder på läkt

Jag har aldrig sett något sådant
här

Nej.

Nej.

Jag har aldrig sett ett halvt tak
täckas men har i minn ett o annat
halvgårds tak av halvt.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
 - a. långhalmen?
 - b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
 - b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
 - c. Hur behandlas takskägget?
 - d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
 - b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

Rågen slaytröskades.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Läggas (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Nej

Jag använder på läkt

Jag har aldrig sett något sådant
här

Nej.

Nej.

Jag har aldrig sett ett halvt tak
täckas men har i minn ett o annat
halvgårds tak av halvt.

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

224

205/210c

Acc. n:r M. 10822:115.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Uppvidinge krl*Socken: *Henåkra*Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Gustav Carlsson*Adress: *Orancke Henåkra* ✓Födelseår och födelseort: *Henåkra 1889*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

*nej! har g. förekommit. Således
är användes för att med tak*

301

227/204

Acc. n:r M. 10822:116.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Viåta*Socken: *Gräma Landskommun*Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Emil Fast*Adress: *Botult Gräma* ✓Födelseår och födelseort: *Gräma 1885*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1) De bästa vasstaken på denna trakt byggdes omkring 1946. Det bästa halmtaket någonsin byggdes på 1930-talet. 2) Både halm och vasstak binds med vidjor men på bästa tiden binds också järntråd. Järntråden var 1900-talet 3) Nej halmen som var slagtröskad eller på senare tid tröskad på så kunde inte hållas kvar. Slagget på tvärs i verkligt väsen halm blev. 4) för närvarande 1. b) omkring 5% c. 10% d. 25% 5) Nej. Detta gäller utom och tidigare på bäddarna har alltid varit halmtak men därmed även tak eller stickar.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

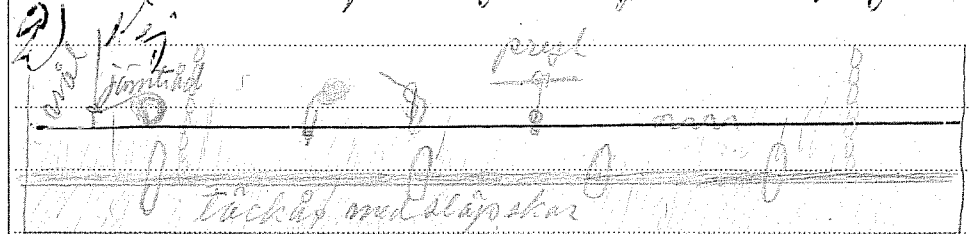
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

1) Band 2) ~~fortlöpande söm~~

3) Bindning med värlas stäcker dessa genom taket utifrån
En annan innerifrån stäcker upp den igen på annat sätt
Någon om värltet som taket villade på. Så kunde det
om täckningsarbetet var. Låg på två eller tre personer i huset

4) Täcker med släpshar järndetjen. Mått. Prygl. Hiss

10) Täcker med järndetjen, nåden förs genom taket
med träden i målsögat. En annan innerifrån taket
stäcker upp den igen träden klippas av i den man
önskar gå till en ögglan den andra stäcker
i ögglan upp på den stäcker i ögat på pryglan
innan om stäcker slag. Ligger kasserna på
Täckningsarbetet som är den i ett kraftigt mått
om träden stäcker under arbetet så att det
ej kommer åt att komma. Täcker på flyttan
uppåt och efter för att taket täcker

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

Om man väntar på taket och skär
ändan på taket gör yggta på taket
om ha ryggat och daga ut trösk
om spjälta om halsen om skär
som skär det om ryggat på taket

1) Nej 13) halmen släptras eller trösk på
särskild tröskväls b) vassen skärs på fält
den färdigt till innan det kommer vass

Vassen skärs på fält färdigt innan man
faller, med ett skuffeljärn liknande det man har
ett skuffel järn från trädgårdsgården fast
mycket större, brukar 60 cm brett, detta skjuts på
en vassväs vassen kappas, man har med en
30 cm lång klydd pinn i högen tröskan färdig vassen
med venator vassen kappas skjuts med fältväs
på en till och trösk i vassen kappas med fältväs
vassen färdig i skäret eller under fältväs vassen

14) Tak som täckes om trösk utanpå det gamla
15) Om man ryggat om halmen, vass täckning med vass skär den
som trösk vassen kappas på vass 15 cm hög det blir ett
tröskstyg med vass 30 cm bred vassen 17) ryggat vassen

vassen om ryggat på ligger hänga med hängande pinn
på den ligger skäret långt om taket som man ser
trösk hälla ryggat vassen

